

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

Adres do korespondencji:

Parzniew, ul. Przyszłości 5, 05-804 Pruszków tel. 881 939 421

e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.pl

KRIR/MR/279 /2023

Warszawa, 03 .03.2023 r.

Pan
Henryk Kowalczyk
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Premierze,

W odpowiedzi na pismo znak DPB.bk.0210.3.2022 z 27 lutego 2023 r. w sprawie przedstawionego do zaopiniowania *projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania* Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych zgłasza poniższe zastrzeżenia do projektu.

§ 3. - wdraża normę GAEC 5, stanowiącą kontynuację normy obowiązującej w ramach zasady wzajemnej zgodności, dotyczącej ograniczenia erozji, określającej zasady gospodarowania na stokach. Jednak norma ulega zmianie i teraz ma obejmować stoki o nachyleniu 14% lub większym, w miejsce dotychczasowych stoków o nachyleniu powyżej 20° (20° to jest ok. 36,4%). Wnioskujemy o przywrócenie poprzedniej wartości nachylenia stoku tj. 20° czyli około 36,4% dla terenów objętych wymogami.

§ 4 - zdaniem samorządu rolniczego proponowane przepisy dotyczące realizacji normy GAEC 6 wymagają zdecydowanych zmian. Obowiązek utrzymania okrywy ochronnej gleby powinien dotyczyć gospodarstw powyżej 10 ha. Okrywa powinna stanowić co najmniej 50% (a nawet 40%) powierzchni gruntów ornych gospodarstwa lub całkowite odejście od tego wymogu i uznanie za jego spełnienie przeprowadzenie po 1 listopada orki zimowej. Proponujemy w §4 wymienić elementy, które będą uznane za spełniające okrywę ochroną np. uprawy ozime, trawy na GO, międzyplony ozime, ścierniska, resztki poźniwne, powierzchnię gruntów po zbiorze roślin okopowych zebranych po 1 listopada itp. (elementy te są wymienione w uzasadnieniu do projektu). Czy można uznać że późny zbiór kukurydzy stanowi okrywę roślinną dla gleby? Dodatkowo należy doprecyzować, czy za okrywę roślinną można uznać ściernisko po kukurydzy oraz liście buraków cukrowych pozostawione po zbiorze. Należy uwzględnić fakt, że umowy na przyszły sezon uprawy buraków cukrowych zostały już podpisane lub wiążąco uzgodnione. Z tego powodu w następnym roku niektórzy rolnicy będą narażeni na ryzyko pozbawienia należnych im dopłat. Należy również doprecyzować czy za taką okrywę będzie uznany wysiew pszenicy przewódkowej dokonywany w listopadzie.

Biorąc pod uwagę zaplanowany w projekcie rozporządzenia okres w jakim okrywa ochronna musi zostać utrzymana, należy uwzględnić specyfikę uprawy roślin późno schodzących z pola m.in warzywa, rośliny okopowe, kukurydza. Zbiór kukurydzy na ziarno rozpoczyna się po 1 listopada i trwa często do połowy grudnia. Wobec czego należy dopuścić przedłużenie terminu ze względu na późny zbiór oraz obniżyć procent powierzchni, które powinny posiadać okrywę ochronną. Jako rolnicy pragniemy zwrócić uwagę na fakt, że celem wykonania orki zimowej (prowadzonej jesienią bądź późną jesienią) jest przede wszystkim poprawa struktury gleby, nadanie jej sprawności i gromadzenia maksymalnych ilości wody z zimowych opadów, pozostawiona bowiem w ostrej skibie zapobiega spływaniu wód, tym samym ograniczając erozję wodną w przeciwieństwie do „gładkiej” powierzchni pola. Poza tym, orka jesienna znacznie ogranicza populację szkodników, chorób i chwastów, w tym redukujących plony chwastów uciążliwych. Jest to podstawowa wiedza przekazywana przez autorytety naukowe

zarówno na poziomie akademickim jak i w szkołach rolniczych. Stoimy na stanowisku, że to właśnie wiosenna orka oraz zabiegi wiosenne wykonywane w okresie braku opadów wpływają na erozję gleby, co daje się obserwować corocznie z dużym ostatnio natężeniem. Istotnym argumentem jest przykład Żuław (ziemie ciężkie), gdzie w zależności od aury, wiosenna orka może okazać się po prostu niemożliwa aż do okresu przełomu miesięcy marca i kwietnia, z uwagi na jej wilgotność spowodowaną depresyjnym położeniem obszaru Żuław. Podobnie trudne do uprawy gleby znajdują się również w innych województwach (małopolskie, podlaskie, mazowieckie i in.) Ponadto metodyki produkcji integrowanej, bezwzględnie wymagane podczas certyfikacji tej produkcji zalecają orkę zimową. Zaistniała sprzeczność może uniemożliwić pozyskanie dopłat z tytułu warunkowości czy też ww. certyfikatu, jak też płatności tego ekoschematu. Jesienna orka zdecydowanie korzystnie wpływa na ograniczenie nakładów i środków jakie ponoszą rolnicy, bowiem wiosenne, dokładne bronowanie gleb powoduje dostateczne ich przygotowanie do zasiewów i gwarantuje oczekiwane plonowanie. Wpływa też na zmniejszenie stosowania środków ochrony roślin.

§ 5 - Przepis § 5 ust. 1. pkt. 1 utrudni funkcjonowanie gospodarstw, które wyspecjalizowały się w produkcji konkretnych roślin. Należy zmniejszyć powierzchnię 40% lub zastosować uproszczenia dla rolników z produkcją zwierzęcą. Należy doprecyzować czy kukurydza na zieloną masę jest wliczona do zbóż – norma GAEC 7. Należy doprecyzować czy z normy GAEC 7 zwolnieni są producenci, którzy prowadzą produkcję ekologiczną w całym gospodarstwie (zwierzęta i uprawy), czy wystarczy, że mają część gospodarstwa w ekologii? Przepisy projektowanego rozporządzenia, wprowadzają obowiązek zmianowania i dywersyfikacji upraw. Zmianowanie upraw jest nowym obowiązkiem w stosunku do roku 2022, natomiast dywersyfikacja upraw stanowi, z pewnymi zmianami, kontynuację wymogu obowiązującego w ramach zazielenienia do roku 2022 r.

Zdaniem rolników, przepisy odnośnie zmianowania i dywersyfikacji upraw powinny być pozostawione na zasadach obowiązujących w latach 2014-2020. Wiele gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą, a w szczególności prowadzące hodowlę krów mlecznych, mogą mieć problemy ze spełnieniem warunków zawartych w normie GAEC 7, gdyż w strukturze upraw dominują trawy i kukurydza, które stanowią podstawę w żywieniu tych zwierząt. Dodatkowo zaproponowana w projekcie zmiana uprawy głównej co 3 lata niekorzystnie wpłynie na sytuację ekonomiczną gospodarstw oraz na zapewnienie paszy chociażby dla bydła, gdyż rolnik co 3 lata znaczą część swojej paszy (kukurydzy) będzie musiał zakupić. W ustępie 4 rolnicy proponują - 3 uprawy w plonie głównym, z czego główna uprawa 75% a 2 główne uprawy nie więcej niż 95%.

Odnosząc się do zapisów §5 ust.5 pkt 1 projektu rozporządzenia zwracamy uwagę na niejasności dotyczące określenia „rodzaj roślin”. Wyjaśnienie tego określenia zawiera §8, jednakże, w odniesieniu do niniejszego rozporządzenia, rozumienie „rodzaju roślin” jako zgodnego z klasyfikacją botaniczną, jest nieodpowiednie i niejasne dla rolników. Rodzaj roślin powinien dotyczyć rodzaju roślin uprawnych i ich wykaz powinien być załącznikiem do niniejszego rozporządzenia, co nie powodowałoby zamieszania ze zrozumieniem przez rolników co to jest „rodzaj roślin” i jakie rośliny obejmuje. W szczególności dotyczy to kukurydzy. Podczas organizowanych przez samorząd rolniczy, ODR oraz Oddział Regionalny ARiMR forów rolniczych na terenie Wielkopolski, w których wzięło udział niemal 6 000 rolników, pytanie o traktowanie kukurydzy, rzepaku oraz zbóż, w kontekście grup upraw, w normie GAEC 7, było jednym z najczęściej pojawiających się pytań. Zapis rozporządzenia w tej kwestii powinien być jednoznaczny i czytelny.

Podsumowując powyższe uwagi samorząd rolniczy wnioskuje o odrzuceniu propozycji dotyczących GAEC 7 i powrót do zasad zmianowania i dywersyfikacji stosowanych w

dotychczasowych kampaniach. Przepisy powinny być doprecyzowane i odpowiednio wcześniej przekazane rolnikom, żeby mogli zaplanować uprawy i produkcję zwierzęcą na następne lata.

§ 6 Zdaniem rolników należy zlikwidować obowiązek przeznaczania 4% powierzchni gruntów ornych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne. Obecnie w rolnictwie występuje ogromne zapotrzebowanie na grunty rolne, szczególnie w gospodarstwach prowadzących produkcję zwierzęcą. Wprowadzenie obowiązku przeznaczenia części gruntów na obszary nieprodukcyjne godzi w interesy rolników i jest sprzeczne z dobrą praktyką rolniczą.

Ponadto należy wyjaśnić nieprecyzyjne sformułowania zawarte w projekcie:

- w obszarach i obiektach nieprodukcyjnych uwzględniono zadrzewienie liniowe, które nie stanowi części lasu. Należy doprecyzować, co w sytuacji kiedy na działce jest zadrzewienie liniowe i łączy się z lasem na sąsiedniej działce.

Wykaz roślin bobowatych uznawanych za realizujące normę GAEC 8 został określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia. Wykaz ten nie obejmuje wyki, ponieważ jest ona uprawiana z rośliną podporową. Wnioskujemy o włączenie jej do wykazu, ponieważ jest to roślina, która pozytywnie wpływa na glebę poprzez wiązanie azotu. Ponadto jest rośliną chętnie uprawianą przez rolników, jest mniej wymagająca względem pozostałych roślin bobowatych i udaje się na słabszych glebach.

§ 9. W 2023 roku za grunty ugorowane, o których mowa w § 6 ust. 3 pkt 2, uznaje się również grunty wykorzystane do uprawy roślin, z wyłączeniem kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji.” – Należy zrezygnować z wyłączenia kukurydzy i soi przynajmniej na rok 2023. Rolnicy nie mieli świadomości, że będzie taki wymóg, a ze względu na zapotrzebowanie na paszę całość gruntów ornych będą musieli obsiać kukurydzą pod którą przygotowali już pole.

§ 9 Z tego zapisu wynika, że rolnik może na ugorze w 2023 roku produkować np. jęczmień jary, żyto ozime, owies, ziemniaki itp. (wszystko oprócz kukurydzy, soi, i zagajników o krótkiej rotacji). Natomiast w uzasadnieniu do tego rozporządzenia na stronie 23, w akapicie 4 jest zapis „... a możliwa produkcja obejmuje wysiew roślin ozimych dokonany jesienią 2022 roku ...” Czyli wg uzasadnienia wykluczona jest produkcja na ugorze m.in. ziemniaków, owsa czy wszystkich roślin jarych. Należy w celu uniknięcia niejasności w rozporządzeniu doprecyzować ten przepis.

Przedstawiając powyższe

Pozostaję z poważaniem

PREZES
Krajowej Rady Izb Rolniczych
Wiktor Szmulewicz